

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O FINANCIRANJU JEDINICA LOKALNE I PODRUČNE (REGIONALNE) SAMOUPRAVE

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga zakona sadržana je u odredbi članka 2. stavka 4. alineja 1. Ustava Republike Hrvatske.

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM, TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Ovaj Prijedlog zakona predlaže se istovremeno u "paketu" sa Prijedlogom zakona o porezu na dobit. Važećim Zakonom o financiranju jedinica lokalne samouprave određeni su zajednički porezi koji se raspodjeljuju između države, općina, odnosno gradova i županija, a to su porez na dohodak i porez na dobit, te porez na promet nekretnina.

Porezni prihodi s naslova porez na dohodak u 2005. iznosili su ukupno nešto manje od 8 milijardi kuna. U državnom proračunu za 2006. godinu planirani su prihodi od poreza na dohodak u visini 3,5 milijardi kuna, a pretpostavljaju učešće Države i udio pozicije za pomoći izravnjanja u raspodjeli prihoda, od čega je u prvom polugodištu 2006. ostvareno oko 1,5 milijardi kuna prihoda. Iz ovog proizlazi da su u 2006. godini planirani ukupni prihodi s naslova poreza na dohodak u visini 8,8 milijardi kuna.

Ukupni prihod ostvaren od poreza na dobit za 2005. godinu iznosi oko 5,74 milijarde kuna, od čega je 4 milijarde prihoda državnog proračuna. Za 2006. planirani su prihodi s naslova poreza na dobit u visini 5,7 milijardi kuna od čega je 4 milijarde kune prihod državnog proračuna, te je u prvom polugodištu 2006. državni proračun uprihodio 3 milijarde kuna. Prihode od poreza na dobit karakterizira koncentracija tog poreza na gradove u kojima je sjedište većine velikih tvrtki i banaka koje ostvaruju značajnu dobit.

Prihod od poreza na promet nekretnina ostvaren u 2005. godini iznosio je ukupno oko 800 milijuna kuna, a za 2006. godinu planiran je prihod u visini milijardu kuna. U prvom polugodištu 2006. državni proračun je na ovaj način uprihodio oko 214 milijuna kuna, od planiranih 400 milijuna.

Pitanja koja se predlažu urediti ovim Prijedlogom zakona odnose se na preraspodjelu navedenih zajedničkih poreza, odnosno udjela u njima koje imaju općine, gradovi, županije i država. Osnovni cilj ovoga Prijedloga zakona, odnosno cijelog "zakonskog paketa" je poticanje decentralizacije i policentričnog razvoja, te pojednostavljenje poreznog sustava, pri tom ne dovodeći u pitanje porezne prihode državnog proračuna.

Ovim Prijedlogom zakona predlaže se zakonsko rješenje na način da porez na dohodak postane prihod jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, uz izvor prihoda pozicije za pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije kao i do sada, dok bi porez na dobit u cijelosti bio prihod

državnog proračuna. Istovremeno se predlaže da porez na promet nekretnina bude zajednički prihod jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Porez na promet nekretnina prema sada važećim zakonskim odredbama prihod je općine, odnosno grada i države, dok županija opće ne sudjeluju u raspodjeli tog poreza. Nesporna je činjenica da županije donose prostorne planove, te sudjeluju u strateškim infrastrukturnim i drugim projektima od važnosti za županiju, čime svakako doprinose na određeni način razvoju regije, koji se između ostalog odražava i na vrijednost nekretnina i opseg prometa nekretnina na njenom području.

Prihvatanjem ovog prijedloga Zakona, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ostvarile bi dodatnih 1,8 milijardi kuna, tijekom kalendarske godine, s naslova većeg udjela u raspodjeli poreza na dohodak i oko 400 milijuna kuna veće prihode s naslova raspodjele naplaćenog poreza na promet nekretnina.

Posljedice koje će donošenjem predloženog "paketa" Prijedloga zakona proisteći su što će se značajno pojednostavniti porezni sustav. Istovremeno će se povećati prihodi jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, čime će one u okvirima svojih nadležnosti poboljšati kvalitetu obavljanja svojih poslova, te postati fiskalno sposobnije za provedbu razvojnih planova i programa u cilju unapređenja gospodarstva i kvalitete življenja na njihovom području. Povećanjem prihoda općina, gradova i županija te će lokalne i područne samouprave postati fiskalno jače i održivije, konzistentnije u financijskom smislu i s većim kreditnim potencijalom. Na taj način te jedinice će moći dugoročnije planirati svoj razvoj, dok se država rasterećuje smanjenjem transfera prema njima, te se otvaraju veće mogućnosti za usmjeravanje pomoći manje razvijenim jedinicama lokalne samouprave koje niti ovim prijedlogom neće značajnije povećati svoje prihode.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provedbu ovoga zakona nije potrebno u proračunu Republike Hrvatske osigurati dodatna sredstva.

IV. TEKST PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O FINANCIRANJU JEDINICA LOKALNE I PODRUČNE (REGIONALNE) SAMOUPRAVE

Članak 1.

U Zakonu o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (»Narodne novine«, br. 117/93., 69/97., 33/00., 127/00., 59/01., 107/01., 117/01., 150/02. i 147/03.), Članak 45. mijenja se i glasi:

“Članak 45.

(1) Zajednički porezi su:

1. porez na dohodak,
2. porez na promet nekretnina.

(2) Prihodi iz stavka 1. točke 1. ovoga članka dijele se između države, općine odnosno grada i županije.

(3) Prihodi iz stavka 1. točke 2. ovoga članka dijele se između općine, odnosno grada i županije.

(4) Prihod od poreza na dohodak raspodjeljuje se, i to:

1. Udio općine, odnosno grada u porezu na dohodak iznosi 50%, županije 18,6%, a Grada Zagreba 68,6%, dok udio pozicije za pomoći izravnanja za decentralizirane funkcije iznosi 21%.

2. Iznimno od točke 1. ovoga stavka, i to:

a) na području općine, odnosno grada posebne državne skrbi (Zakon o područjima posebne državne skrbi – "Narodne novine", br. 44/96., 57/96., 124/97., 73/00., 94/01., 88/02., 42/05. i 90/05.) i području općina koje imaju status brdsko-planinskih područja (Zakon o brdsko-planinskim područjima - "Narodne novine", br. 12/02., 32/02., 117/03, 42/05. i 90/05.), udio u porezu na dohodak iznosi, i to:

- udio općine, odnosno grada 71%,
- udio županije 18,6%,
- udio pozicije za pomoći izravnanja za decentralizirane funkcije 0%;

b) na području općine, odnosno grada na otoku udio u porezu na dohodak iznosi, i to:

- udio općine, odnosno grada 61%,
- udio županije 18,6%,
- udio pozicije za pomoći izravnanja za decentralizirane funkcije 10%.

3. Udio općine, odnosno grada, Grada Zagreba i županije iz točke 1. i 2. ovoga stavka, ovisno o tome da li određena općina, grad ili županija financira decentralizirane funkcije prema posebnom zakonu, uvećava se za dodatni udio u porezu na dohodak prema točki 4. ovoga stavka.

4. Općina, grad, županija i Grad Zagreb za decentralizirane funkcije prema posebnom zakonu, imaju pravo na dodatni udio u porezu na dohodak za funkcije, i to:

- Osnovno školstvo - 2,9%
- Srednje školstvo - 2,0%
- Socijalnu skrb
 - centre za socijalnu skrb - 0,4%

- domove za starije i nemoćne osobe - 1,6%
- Zdravstvo - 2,5%
- Vatrogastvo - javne vatrogasne postrojbe - 1,0%.

(5) Udio općine, odnosno grada u porezu na promet nekretnina iznosi 60%, a županije 40%, dok Gradu Zagrebu pripada 100%.

(6) Jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave pripadaju zajednički porezi u postocima utvrđenim ovim Zakonom ostvareni na njihovu području.

(7) Raspodjela zajedničkih poreza iz ovoga članka primjenjuje se na uplate i povrate tih poreza.

Članak 2.

Ovaj Zakon objavit će se u "Narodnim novinama", a stupa na snagu 1. siječnja 2007. godine.

OBRAZLOŽENJE POJEDINIH ODREDBI PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O FINANCIRANJU JEDINICA LOKALNE I PODRUČNE (REGIONALNE) SAMOUPRAVE

Uz članak 1.

Ovim člankom mijenja se članak 45. Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Tim člankom određeni su zajednički porezi i definirana je raspodjela tih poreza (porez na dohodak i porez na promet nekretnina) između jedinica lokalne samouprave i županija i udjela za pomoći izravnanja, odnosno države.

Uz članak 2.

Ovom odredbom se propisuje vrijeme stupanja na snagu ovoga Zakona, na način da se njegova primjena predlaže od 1. siječnja 2007. godine. Naime, kako je izrada i donošenje proračuna države, jedinica lokalne samouprave i županija u tijeku ili su isti već doneseni za slijedeću godinu, primjena zakona odgađa se do 2007. godine. Obzirom na promjene u pogledu zajedničkih poreza koje bi se prema Prijedlogu zakona trebale primjenjivati od 2007., u postupku pripreme i donošenja proračuna za 2007. ove izmjene zakona svakako će imati utjecaja na taj proračun pa ih treba imati u vidu.

V. ODREDBE ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU

Zakon o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave
(»Narodne novine«, br. 117/93., 69/97., 33/00., 127/00., 59/01., 107/01., 117/01.,
150/02. i 147/03.)

"Članak 45.

(1) Zajednički porezi su:

1. porez na dohodak,
2. porez na dobit,
3. porez na promet nekretnina.

(2) Prihodi iz stavka 1. točke 1. i 2. ovoga članka dijele se između države, općine, grada i županije.

(3) Prihodi iz stavka 1. točke 3. ovoga članka dijele se između države, općine i grada.

(4) Prihod od poreza na dohodak raspodjeljuje se, i to:

1. Na području općine, odnosno grada koji ne financira decentralizirane funkcije osnovnog školstva prema posebnom zakonu udio u porezu na dohodak iznosi, i to:

a) udio općine, odnosno grada 34%, uvećan za dodatni udio poreza na dohodak iz točke 8. ovoga stavka,

b) udio županije 10%, uvećan za dodatni udio poreza na dohodak iz točke 7. ovoga stavka,

c) udio pozicije za pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije 21%,

d) udio države 25,6% umanjen za dodatni udio poreza na dohodak iz točke 8. ovoga stavka.

2. Na području općine, odnosno grada posebne državne skrbi (Zakon o područjima posebne državne skrbi - »Narodne novine«, br. 44/96., 57/96., 124/97., 73/00., 94/01. i 88/02.) u razdoblju utvrđenom člankom 14.a navedenoga Zakona, koji ne financira decentralizirane funkcije osnovnog školstva prema posebnom zakonu, udio u porezu na dohodak iznosi, i to:

- općine, odnosno grada iz članka 4. stavka 2. te iz članka 5. stavka 2. navedenoga Zakona iznosi:

a) udio općine, odnosno grada 34% uvećan za udio poreza na dohodak države od 56% ustupljen općini, odnosno gradu prema članku 14.a navedenoga Zakona,

b) udio županije 10%,

c) udio pozicije za pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije 0%,

d) udio države 0%;

- grada iz članka 5. stavka 3. navedenoga Zakona iznosi:

a) udio grada 34% uvećan za udio poreza na dohodak države ustupljen gradu prema članku 14.a navedenoga Zakona i za dodatni udio poreza na dohodak iz točke 8. ovoga stavka,

b) udio županije 10% uvećan za dodatni udio poreza na dohodak iz točke 7. ovoga stavka,

c) udio pozicije za pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije 21%,

d) udio države 25,60%, umanjen za udio poreza na dohodak države ustupljen gradu prema članku 14.a navedenoga Zakona i umanjen za dodatni udio poreza na dohodak iz točke 8. ovoga stavka.

3. Na području općine, odnosno grada na otoku, koji međusobno zaključe sporazum o

zajedničkom financiranju kapitalnog projekta od interesa za razvoj otoka udio u porezu na dohodak iznosi, i to:

- općine, odnosno grada koji ne financira decentralizirane funkcije osnovnog školstva prema posebnom zakonu i redovitu djelatnost javne vatrogasne postrojbe udio u porezu na dohodak iznosi:

- a) udio općine, odnosno grada 34%, uvećan za udio poreza na dohodak države od 25,60%,
- b) udio županije 10% uvećan za dodatni udio poreza na dohodak iz točke 7. ovoga stavka,
- c) udio pozicije za pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije 21%,
- d) udio države 0%;

- općine, odnosno grada koji ne financira decentralizirane funkcije osnovnog školstva prema posebnom zakonu a financira redovitu djelatnost javne vatrogasne postrojbe, udio u porezu na dohodak iznosi:

- a) udio općine, odnosno grada 34%, uvećan za udio poreza na dohodak države od 24,60% i za dodatni udio poreza na dohodak iz točke 8. ovoga stavka,
- b) udio županije 10%, uvećan za dodatni udio poreza na dohodak iz točke 7. ovoga stavka,
- c) udio pozicije za pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije 21%,
- d) udio države 0%;

- općine, odnosno grada koji financira decentralizirane funkcije osnovnog školstva prema posebnom zakonu i financira redovitu djelatnost javne vatrogasne postrojbe udio u porezu na dohodak iznosi:

- a) udio općine, odnosno grada 34%, uvećan za dodatni udio poreza na dohodak iz točke 7. ovoga stavka, za udio poreza na dohodak države od 24,6% i za dodatni udio poreza na dohodak iz točke 8. ovoga stavka,
- b) udio županije 10%, uvećan za dodatni udio poreza na dohodak iz točke 7. ovoga stavka i umanjnjen za udio poreza na dohodak za osnovno školstvo,
- c) udio pozicije za pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije 21%,
- d) udio države 0%.

4. Na području općine, odnosno grada koji financira decentralizirane funkcije osnovnog školstva prema posebnom zakonu, udio u porezu na dohodak iznosi:

- a) udio grada 34%, uvećan za dodatni udio poreza na dohodak iz točke 7. ovoga stavka i za dodatni udio poreza na dohodak iz točke 8. ovoga stavka,
- b) udio županije 10%, uvećan za dodatni udio poreza na dohodak iz točke 7. ovoga stavka i umanjnjen za udio poreza na dohodak za osnovno školstvo,
- c) pozicije za pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije 21%,
- d) udio države 25,60%, umanjnjen za dodatni udio poreza na dohodak iz točke 8. ovoga stavka.

5. Na području Grada Zagreba, koji financira decentralizirane funkcije prema posebnom zakonu, udio u porezu na dohodak iznosi:

- a) udio Grada Zagreba 47%, uvećan za dodatni udio u porezu na dohodak iz točke 7. i za dodatni udio poreza na dohodak iz točke 8. ovoga stavka,
- b) udio za pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije 21%,
- c) udio države 21,60%.

6. Na području općine, odnosno grada posebne državne skrbi iz članka 4. stavka 3. te iz članka 5. stavka 3. Zakona o područjima posebne državne skrbi («Narodne novine», br. 44/96., 57/96., 124/97., 73/00., 94/01. i 88/02.) u razdoblju utvrđenom člankom 14.a Zakona o područjima

posebne državne skrbi, koji financira decentralizirane funkcije osnovnog školstva prema posebnom zakonu, udio u porezu na dohodak iznosi:

- a) udio grada 34% uvećan za dodatni udio poreza na dohodak iz točke 7. ovoga stavka i uvećan za udio poreza na dohodak države ustupljen gradu prema članku 14.a. navedenoga Zakona i za dodatni udio poreza na dohodak iz točke 8. ovoga stavka,
- b) udio županije 10%, uvećan za dodatni udio poreza na dohodak iz točke 7. ovoga stavka, umanjnjen za udio poreza na dohodak za osnovno školstvo,
- c) udio pozicije za pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije 21%,
- d) udio države 25,60%, umanjnjen za udio poreza na dohodak države ustupljen gradu prema članku 14.a. navedenoga Zakona i iz točke 8. ovoga stavka.

7. Općina, grad, županija i Grad Zagreb za decentralizirane funkcije prema posebnom zakonu imaju pravo na dodatni udio u porezu na dohodak za funkcije, i to:

- Osnovno školstvo 2,9%
- Srednje školstvo 2,0%
- Socijalnu skrb
 - centre za socijalnu skrb 0,4%
 - domove za starije i nemoćne osobe 1,6%
- Zdravstvo 2,5%

8. Općina, odnosno grad koji je osnivač i koji financira decentraliziranu funkciju vatrogastva redovitu djelatnost javne vatrogasne postrojbe ima pravo na dodatni udio u porezu na dohodak od 1%.

(5) Udio općine i grada u porezu na dobit iznosi 20%, županije 10%, a države 70%.

(6) Udio općine i grada u porezu na promet nekretnina iznosi 60%, a države 40%.

(7) Jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave pripadaju zajednički porezi u postocima utvrđenim ovim Zakonom ostvareni na njihovu području.

(8) Raspodjela zajedničkih poreza iz ovoga članka primjenjuje se na uplate i povrate tih poreza.